

Forsætisráðuneytið
Stjórnarráðshúsinu
101 REYKJAVÍK

UTANRÍKISRÁÐUNEYTIÐ

Rauðarárstígur 25, 105 Reykjavík
Sími: 545 9900, bréfasími: 562 2373
postur@utn.stjr.is, www.utn.stjr.is

Reykjavík, 12. nóvember 2018
Tilvísun: UTN18010239/19.A.001
StSi/HeH

Fyrstu athugasemdir utanríkisráðuneytis við drög að lagafrumvarpi um breytingu á stjórnarsýslulögum, nr. 37/1993 (tjáningarfrelsi og þagnarskylda), mál í samráðsgátt nr. S-165/2018

Vísað er til ofangreindra frumvarpsdraga, sem sett voru í umsagnarferli á samráðsgáttinni á vefsíðunni www.island.is 15. október sl. Lok umsagnarfrests miðast við 12. nóvember. Utanríkisráðuneytið vill með þessu bréfi koma á framfæri fyrstu athugasemdum við frumvarpið en hefur jafnframt í hyggju að senda forsætisráðuneytinu ítarlegri umsögn.

Í frumvarpinu eru meðal annars boðuð nýmæli varðandi trúnarflokkun upplýsinga hjá stjórnarsýslu ríkisins og mælt fyrir um þagnarskylduákvæði í lagabálkum er heyra undir utanríkisráðuneytið eða snerta starfssvið þess. Hér má sérstaklega nefna varnarmálalög, lög um eftirlit með þjónustu og hlutum sem geta haft hernaðarlega þýðinga, lög um þjóðaröryggisráð og lög um alþjóðlega þróunarsamvinnu. Efni frumvarpsins sýnist kalla á að gaumgæft verði sérstaklega hvort þörf sé á að fjalla skýrar um trúnaðarskuldbindingar sem felast í alþjóðasamningum, bæði tvíhliða og marghliða, sem Ísland er aðili að. Sama sýnist gilda um trúnarsamskipti vegna samstarfs og samskipta við alþjóðleg félagasamtök líkt og Alþjóða Rauða Krossinn.

Þá virðist eina tilgreinda trúnaðarstigið („trúnaðarmál“) í lagatexta frumvarpsdraganna ekki vera í samræmi við núgildandi flokkun í reglugerð um vernd trúnaðarupplýsinga, öryggisvottanir og öryggisviðurkenningar á sviði öryggis- og varnarmála (nr. 959/2012), sem sett er með heimild í 1. mgr. 23. gr. varnarmálalaga. Athugunarefni er að ekki er minnst á þessa gildandi trúnaðarflokkun í frumvarpstextanum.

Þá er umhugsunarefni, varðandi brot á þagnarskyldu um öryggis- og varnartengd málefni, hvort nægjanlegt sé að vísa einvörðungu til 136. gr. og 141. almennra hegningarlaga. Þar er refsihámarkið annars vegar 3 ára fangelsi og hins vegar eins árs fangelsi. Sum brot á þagnarskyldu, einkum þau er lúta að þjóðaröryggi og landvörnum, kunna að vera mjög alvarleg. Rétt getur því verið, varðandi þessi málefni, að vísa hér sérstaklega í lögum til ákvæða almennra hegningarlaga um landráð, n.t.t. 91. gr. (16 ára refsihámark) og 92. gr. (10 ára refsihámark).

Ráðuneytið vill með bréfi þessu vekja athygli forsætisráðuneytisins á þessum fyrstu

athugasemndum, og upplýsa að það hefur í hyggju að taka þessi atriði til nánari skoðunar og láta í té ítarlegri athugasemdir við frumvarpið við fyrsta tækifæri.

F.r.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hil Björn', written in a cursive style.